

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2017. november 9.*

„Előzetes döntéshozatal – Az Európai Bizottságnak a kifizetett támogatások visszatérítéséről szóló és végrehajtható jogi aktusnak minősülő határozata – EUMSZ 299. cikk – Végrehajtás – Végrehajtási intézkedések – A végrehajtási jogvita tárgyában hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróság meghatározása – A vagyoni kötelezettség teljesítésére köteles jogalany meghatározása – A nemzeti eljárási szabályok alkalmazási feltételei – A tagállamok eljárási autonómiája – Az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elve”

A C-217/16. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Efeteio Athinon (athéni fellebbviteli bíróság, Görögország) a Bírósághoz 2016. április 18-án érkezett, 2016. március 3-i határozatával terjesztett elő

az **Európai Bizottság**

és

a **Dimos Zagoriou**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök (előadó), J. Malenovský, M. Safjan, D. Šváby és M. Vilaras bírák,

főtanácsnok: M. Bobek,

hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2017. március 8-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az Európai Bizottság képviseletében D. Triantafyllou, M. Konstantinidis és A. Katsimerou, meghatalmazotti minőségben,
- a Dimos Zagoriou képviseletében G. Papadopoulos dikigoros,
- a görög kormány képviseletében E. Tsaousi és K. Georgiadis, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2017. május 17-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

* Az eljárás nyelve: görög.

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 299. cikk, valamint a strukturális alapok feladatairól és eredményességéről, továbbá tevékenységüknek egymás között, valamint az Európai Beruházási Bank és az egyéb meglévő pénzügyi eszközök műveleteivel történő összehangolásáról szóló, 1988. június 24-i 2052/88/EGK tanácsi rendelet (HL 1988. L 185., 9. o.), a 2052/88 rendeletnek egyrészt a különböző strukturális alapok tevékenységeinek egymás között, másrészt az Európai Beruházási Bank és az egyéb meglévő pénzügyi eszközök műveleteivel történő összehangolása tekintetében történő végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló, 1988. december 19-i 4253/88/EGK tanácsi rendelet (HL 1988. L 374., 1. o.) és az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalap (EMOGA) Orientációs Részlege tekintetében a 2052/88 rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló, 1988. december 19-i 4256/88/EGK tanácsi rendelet (HL 1988. L 374., 25. o.) értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az Európai Bizottság és a Dimos Zagoriou (Zagori önkormányzata, Görögország) között az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalap (EMOGA) által odaítélt támogatás egy részének a Bizottság – korábban kifizetett összegek visszatérítése tárgyában hozott és az EUMSZ 299. cikkel összhangban végrehajtható jogi aktusnak minősülő – határozata alapján történő behajtása tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

- 3 A 4253/88 rendelet 24. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:

„(1) Amennyiben a projekt vagy intézkedés megvalósítása a számára elkülönített pénzügyi támogatást csak részben igazolja, a Bizottság a partnerség keretében megfelelő módon kivizsgálja az esetet, többek között felhívja a tagállamot vagy a tagállam által a projekt végrehajtására kijelölt hatóságokat észrevételeik meghatározott határidőn belüli megtételére.

(2) E vizsgálat eredményeképpen a Bizottság csökkentheti vagy felfüggesztheti az adott projekt vagy intézkedés számára elkülönített támogatást, amennyiben a vizsgálat során bizonyossá válik, hogy szabálytalanság történt, illetve különösen az, hogy a projekt vagy intézkedés jellegét vagy végrehajtásának feltételeit a Bizottság előzetes jóváhagyása nélkül jelentősen módosították

(3) A jogalap nélkül kifizetett, visszakövetelendő összegeket vissza kell fizetni a Bizottság részére. A vissza nem fizetett összegeket [...] késedelmi kamat terheli.” [nem hivatalos fordítás]

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 4 2006. október 4-i C(2006) 4798 határozatával, amely az EUMSZ 299. cikknek megfelelően végrehajtható jogi aktusnak minősül, a Bizottság 284 739,20 euróban rögzítette azt az összeget, amellyel számára a Dimotiki Epicheirisi Touristikis Anaptyxis tou Dimou Aristis Zagoriou Ioanninon (Aristi Zagoriou Ioanninon [Görögország] település turisztikai fejlesztésével foglalkozó önkormányzati vállalkozás) tartozott. E határozat tárgya az utóbbi részére az 1993. év során odaítélt támogatás visszatéríttetése volt.
- 5 Mivel az említett önkormányzati vállalkozással szemben felszámolási eljárás indult, a Bizottság Kentriko Zagori (Görögország) önkormányzatával, amely időközben magába olvasztotta Aristi Zagoriou Ioanninon önkormányzatát, és ennek folytán az utóbbi jogai és kötelezettségei tekintetében annak

jogutódjává vált, egy 2008. augusztus 31-én kelt fizetési meghagyást közölt, majd 2008. október 7-én kelt, Kentriko Zagori önkormányzatával 2008. október 15-én közölt jogi aktusával 322 213,54 euró összeg erejéig lefoglalta egy banknál a Kentriko Zagori bankszámláit. E bank a lefoglalási határozat végrehajtása során a teljes fenti összeget átutalta a Bizottság részére.

- 6 Ahogyan az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, 2008. október 23-án Kentriko Zagori (Görögország) önkormányzata, amelynek nevében Zagori önkormányzata az alapeljárásban egyetemes jogutódként jár el, a Bizottság fenti határozata alapján vele közölt fizetési meghagyással szemben a Monomeles Protodikeio Athinon (athéni elsőfokú egyesbíróság, Görögország) előtt ellentmondást terjesztett elő.
- 7 Kentriko Zagori önkormányzata ugyanezen eljárás keretén belül a lefoglalási határozat megsemmisítését is kérte.
- 8 Kérelmei alátámasztására az ellentmondást előterjesztő fél egyrészt arra hivatkozott, hogy nem rendelkezik passzív perbeli legitimációval, és ezért nem hozható vele szemben ilyen végrehajtási intézkedés, másrészt arra, hogy a vitatott összeg lefoglalás alól mentes bevételekre vonatkozott.
- 9 A Monomeles Protodikeio Athinon (athéni elsőfokú egyesbíróság) 2013. május 14-i ítéletében, azt követően, hogy a jogvita elbírálására, annak magánjogi jellege miatt megállapította hatáskörét, részben helyt adott az ellentmondást előterjesztő fél kérelmeinek az említett lefoglalási határozatnak azzal az indokkal történő megsemmisítésével, hogy Kentriko Zagori önkormányzata nem rendelkezik passzív perbeli legitimációval.
- 10 A Bizottság fellebbezést nyújtott be ezen ítélettel szemben a kérdést előterjesztő bíróság előtt, többek között annak állításával, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte az uniós jogot. Ez az intézmény lényegében úgy véli, hogy az említett elsőfokú bíróság nem rendelkezett hatáskörrel az alapjogvita elbírálására, mivel az közigazgatási jellegénél fogva a közigazgatási bíróságok hatáskörébe tartozik. A Bizottság továbbá azt állítja, hogy Zagori önkormányzatával szemben végrehajtás kérhető.
- 11 E körülmények között az Efeteio Athinon (athéni fellebbviteli bíróság, Görögország) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:
 - „1) Milyen természetűek a 205[2]/88, 4253/88 és 4256/88 rendeletben foglalt hatáskörnek a [Bizottság] által történő gyakorlása során elfogadott jogi aktusok, és – közelebbről – ezen bizottsági jogi aktusok a közhatalmi jogosítványok gyakorlásának körébe tartoznak-e, és minden esetben érdemi közigazgatási jogvita alapjául szolgálhatnak-e, különösen ha az Európai Bizottság által harmadik személyekkel szemben elrendelt lefoglalás tárgya magánhitelek, amennyiben a végrehajtás tárgyát képező követelés kielégítésére irányuló eredeti kérelem a [Bizottság] fent említett jogi aktusaiból következő közjogi jogviszonyból ered, vagy azok polgári jogvita alapjául szolgáló polgári jogi aktusoknak minősülnek-e?
 - 2) Az EUMSZ 299. cikkre figyelemmel, amelynek értelmében a [Bizottság] által meghozott azon jogi aktusok végrehajtására, amelyek – az államokat kivéve – a jogalanyokra vagyoni kötelezettséget róznak, annak az államnak a hatályos polgári eljárási szabályai vonatkoznak, amelynek területén a végrehajtásra sor kerül, valamint e cikk azon rendelkezésére figyelemmel, amely szerint a végrehajtási eljárás szabálytalanságára vonatkozó panaszok tekintetében a nemzeti igazságszolgáltatási szervek rendelkeznek hatáskörrel, hogyan kell meghatározni a nemzeti bíróságoknak az e végrehajtásból eredő jogviták elbírálására vonatkozó hatáskörét, amennyiben a nemzeti szabályozás alapján e jogviták érdemi közigazgatási jogvitának minősülnek, vagyis a szóban forgó jogviszony közjogi jellegű?

- 3) A [Bizottság] által a 205[2]/88, 4253/88 és 4256/88 rendelet végrehajtása során elfogadott azon jogi aktusok végrehajtása esetén, amelyek – az államokat kivéve – a jogalanyokra vagyoni kötelezettséget rónak, az adós passzív perbeli legitimációját a nemzeti vagy a közösségi jog alapján kell-e [meghatározni]?
- 4) Amennyiben a [Bizottság] által a 205[2]/88, 4253/88 és 4256/88 rendelet végrehajtása során elfogadott jogi aktusokból eredő vagyoni kötelezettség teljesítésére köteles jogalany önkormányzat által alapított, később felszámolt társaság, azon önkormányzat, amelyhez e társaság tartozik, a fent említett rendeletek alapján felelős-e a szóban forgó vagyoni kötelezettségnek a [Bizottsággal] szembeni teljesítéséért?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első és a második kérdésről

- 12 Első és második kérdésével a kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár arra kíván választ kapni, hogy az EUMSZ 299. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy e cikk meghatározza a Bizottság azon jogi aktusainak végrehajtásához kapcsolódó keresetek elbírálására hatáskörrel rendelkező nemzeti igazságszolgáltatási ág megválasztását, amelyek az államoktól eltérő jogalanyokra az említett cikkel összhangban végrehajtható vagyoni kötelezettséget rónak.
- 13 E tekintetben az EUMSZ 299. cikk első bekezdésének szövegéből kitűnik, hogy többek között a Bizottság olyan jogi aktusai, amelyek – az államokat kivéve – a jogalanyokra vagyoni kötelezettséget rónak, végrehajthatók.
- 14 Noha az EUMSZ 299. cikk második bekezdése valóban kimondja, hogy a végrehajtásra annak az államnak a hatályos polgári eljárási szabályai vonatkoznak, amelynek területén a végrehajtásra sor kerül, a polgári eljárási szabályokra történő hivatkozást úgy kell érteni, mint amely a végrehajtásra vonatkozó nemzeti szabályokra utal. Az EUMSZ 299. cikk harmadik bekezdésében ugyanis szerepel, hogy a végrehajtási záradékkal való ellátást követően az érintett a nemzeti jognak megfelelően kérheti a végrehajtást, az EUMSZ 299. cikk negyedik bekezdésében pedig az, hogy a végrehajtási intézkedések szabálytalanságára vonatkozó panaszok tekintetében a nemzeti igazságszolgáltatási szervek rendelkeznek hatáskörrel.
- 15 Az EUMSZ 299. cikk szövegéből és szerkezetéből is kitűnik, hogy az nem tartalmaz olyan kifejezett rendelkezést, amely a nemzeti jogban kijelölné a Bizottság vagyoni kötelezettséget megállapító és végrehajtható jogi aktusainak végrehajtásához kapcsolódó jogviták elbírálására hatáskörrel rendelkező nemzeti igazságszolgáltatási ágat.
- 16 Következésképpen a tagállamok eljárási autonómiája elvének értelmében minden tagállam belső jogrendjének feladata kijelölést elvégezni és meghatározni azon keresetek eljárási szabályait, amelyek az adóalanyok uniós jogból eredő jogainak védelmét hivatottak biztosítani. Mindazonáltal a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a nemzeti jog alkalmazása nem sértheti az uniós jog alkalmazását és hatékonyságát, és hogy különösen ez az eset áll elő, ha ezen alkalmazás a szabálytalanul odaítélt támogatások visszatéríttetését gyakorlatilag lehetetlenné teszi. A nemzeti jog alkalmazásának a hasonló nemzeti jogviták eldöntésére szolgáló eljárásokhoz viszonyítva szintén hátrányos megkülönböztetéstől mentesen kell történnie, és a nemzeti hatóságoknak az adott területen ugyanolyan gondossággal kell eljárniuk, mint azokban az összehasonlítható esetekben, amikor kizárólag a megfelelő nemzeti jogszabályokat alkalmazzák, illetve nem alkalmazhatnak olyan szabályokat, amelyek nehezebbé teszik a szóban forgó összegek visszakövetelését (lásd ebben az

értelemben: 2008. március 13-i Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening és társai ítélet, C-383/06–C-385/06, EU:C:2008:165, 48. és 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 17 A Bizottság írásbeli észrevételeiben azt állítja, hogy az uniós jog előírja, hogy ugyanazon igazságszolgáltatási ág bíróságai bírjanak hatáskörrel mind a nemzeti forrásokból jogosulatlanul kifizetett támogatások visszatéríttetésével kapcsolatos, mind pedig az európai uniós forrásokból jogosulatlanul kifizetett támogatások visszatéríttetésével kapcsolatos keresetek elbírálására.
- 18 E tekintetben a jelen ítélet 16. pontjában kifejtett megfontolásokból következik, hogy a valamely nemzeti hatóság jogi aktusainak végrehajtásával és valamely uniós intézmény azon jogi aktusainak végrehajtásával kapcsolatos kereseteknek, amelyeket az EUMSZ 299. cikk említ, egyenlő bánásmódban kell részesülniük.
- 19 E célból egyfelől azonosítani kell az összehasonlítható eljárásokat vagy kereseteket, másfelől pedig meg kell határozni, hogy az EUMSZ 299. cikkben említett valamely jogi aktus végrehajtásával kapcsolatos keresetek kedvezőtlenebb bánásmódban részesülnek-e, mint a valamely nemzeti hatóság jogi aktusának végrehajtásával kapcsolatos összehasonlítható keresetek.
- 20 Először is a keresetek összehasonlíthatóságát illetően a nemzeti bíróság feladata – amelynek közvetlen ismeretei vannak az alkalmazandó eljárási szabályokról –, hogy megvizsgálja, hogy az érintett keresetek tárgyukat, indokaikat és lényeges elemeiket tekintve hasonlóak-e (2013. június 27-i Agroconsulting-04 ítélet, C-93/12, EU:C:2013:432, 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 21 Másodszor a keresetekre vonatkozó hasonló bánásmódot illetően emlékeztetni kell arra, hogy minden olyan esetben, amikor felmerül a kérdés, hogy az uniós jogon alapuló keresetekkel kapcsolatos valamely nemzeti eljárási rendelkezés kedvezőtlenebb-e, mint azok, amelyek a hasonló nemzeti keresetekre vonatkoznak, azt kell megvizsgálnia a nemzeti bíróságnak, hogy milyen e rendelkezésnek az egész eljárásban betöltött helye, hogyan zajlik az eljárás, és melyek a sajátosságai a különböző nemzeti fórumok előtt (1998. december 1-jei Levez ítélet, C-326/96, EU:C:1998:577, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 22 A nemzeti bíróságnak tehát meg kell vizsgálnia, hogy az EUMSZ 299. cikkben említett valamely jogi aktus végrehajtásával kapcsolatos keresetekre alkalmazandó eljárási szabályok kedvezőtlenebbek-e, mint azok, amelyek a valamely nemzeti hatóság jogi aktusának végrehajtásával kapcsolatos keresetekre alkalmazandók. Ily módon sérti az uniós jogot, ha különböző szabályok hasonló jogvitákra történő alkalmazása folytán az EUMSZ 299. cikkben említett valamely jogi aktus végrehajtásával kapcsolatos keresetek kevésbé kedvező bánásmódban részesülnek.
- 23 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy valamely eljárási szabály, amelynek alapján hasonló jogvitákat különböző nemzeti igazságszolgáltatási ágak bírálják el attól függően, hogy e jogviták az uniós jogon vagy a nemzeti jogok alapulnak, nem számít feltétlenül kedvezőtlennek minősíthető eljárási szabálynak (lásd analógia útján: 2015. február 12-i Baczó és Vizsnyiczai ítélet, C-567/13, EU:C:2015:88, 46. pont).
- 24 E tekintetben a jelen esetben meg kell állapítani, hogy egyrészt nem hoztak fel olyan kifogást, amely szerint a többek között a polgári jogi bíróságok előtt előterjesztett keresetek kedvezőtlenebbek a Bizottság számára, mint a közigazgatási bíróságok előtt előterjesztett keresetek, másrészt pedig azt, hogy a Bíróság rendelkezésére álló ügyiratok e tekintetben nem tartalmazzanak adatokat. Következésképpen a nemzeti bíróság feladata annak vizsgálata, hogy esetlegesen megsértették-e a jelen esetben szóban forgó egyenértékűség elvét.
- 25 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első és a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 299. cikket úgy kell értelmezni, hogy e cikk nem határozza meg a Bizottság azon jogi aktusainak végrehajtásához kapcsolódó keresetek elbírálására hatáskörrel rendelkező nemzeti bírósági

ág megválasztását, amelyek az államoktól eltérő jogalanyokra az említett cikkel összhangban végrehajtható vagyoni kötelezettséget rónak, mivel ennek meghatározása az eljárási autonómia elve szerint a nemzeti jog alá tartozik, feltéve hogy e meghatározás nem sérti az uniós jog alkalmazását és hatékonyságát.

- 26 A nemzeti bíróság feladata annak meghatározása, hogy az EUMSZ 299. cikkben említett valamely jogi aktus végrehajtásával kapcsolatos keresetekre vonatkozó nemzeti eljárási szabályok alkalmazására nem hátrányosan megkülönböztető módon kerül-e sor azon eljárásokhoz képest, amelyek azonos típusú nemzeti jogviták eldöntésére irányulnak, és ez olyan feltételek mellett történik-e, amelyek az említett jogi aktusokban említett összegek visszatérítését nem teszik nehezebbé, mint a megfelelő nemzeti jogi rendelkezések végrehajtásával kapcsolatos, összehasonlítható esetekben.

A harmadik és a negyedik kérdéstről

- 27 Harmadik és negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy az EUMSZ 299. cikket, valamint a 2052/88, 4253/88 és 4256/88 rendeletet úgy kell-e értelmezni, hogy azok olyan körülmények között, mint amelyek az alapügyben felmerültek, meghatározzák azon személyeket, akikkel szemben végrehajtás indítható a Bizottságnak a kifizetett összegek visszatérítésére vonatkozó, végrehajtható határozata alapján.
- 28 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 299. cikk első bekezdése értelmében az Európai Unió Tanácsa, a Bizottság vagy az Európai Központi Bank olyan határozatai, amelyek – az államokat kivéve – a jogalanyokra vagyoni kötelezettséget rónak, végrehajthatók.
- 29 E rendelkezésből az következik, hogy e jogi aktusok végrehajthatók a bennük megnevezett, államoktól eltérő személyekkel szemben.
- 30 A végrehajtással kapcsolatos nemzeti szabályokat illetően az említett EUMSZ 299. cikk második és harmadik bekezdéséből kitűnik, hogy e szabályok a végrehajtás feltételeire vonatkoznak, nem pedig azt a személyt azonosítják, akit e végrehajtás érinthet.
- 31 Következésképpen az említett személyeket megnevező és annak meghatározását lehetővé tévő uniós jogi szabályok hiányában, hogy végrehajtás indítható-e a bizottsági határozat címzettjétől eltérő valamely személlyel szemben, az egyes tagállamok belső jogrendjébe tartozik azon személyek meghatározása, akikkel szemben végrehajtás indítható, azzal a feltétellel azonban, hogy e szabályok nem lehetnek kedvezőtlenebbek a hasonló jellegű belső jogi helyzetekre vonatkozókhöz képest (az egyenértékűség elve), és nem tehetik gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehezzé az uniós jog által biztosított jogok gyakorlását (a tényleges érvényesülés elve) (lásd ebben az értelemben: 2015. február 12-i Baczó és Vizsnyiczai ítélet, C-567/13, EU:C:2015:88, 41. és 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 32 A kérdést előterjesztő bíróságnak ezen az alapon kell meghatároznia e személyeket azon személy halála esetén, akit a terhére vagyoni kötelezettséget megállapító határozat érintett.
- 33 E tekintetben a Bizottság azt állítja, hogy a releváns nemzeti öröklési szabályok teljességgel kizárják vagy túlzottan nehezzé teszik az EUMSZ 299. cikk alapján elfogadott határozatok végrehajtását az Unió adósainak egyik kategóriája vonatkozásában, és mindenesetre nehezebbé teszik az Unió felé fennálló tartozások visszatérítését, mint a görög állam felé fennálló megfelelő tartozások visszatérítését. A Bizottság szerint ugyanis e szabályok lehetővé teszik, hogy a valamely uniós támogatásból jogosulatlanul részesülő vállalkozás felett irányítást gyakorló hatóság felszámolja e vállalkozást, és lényegében kisajátítsa annak valamennyi eszközét az említett támogatást is beleértve, miközben mérlegelési jogkörrel rendelkezik a tartozásainak visszautasítására. Ily módon az alapügyben Zagori

önkormányzata jogutódlás útján megszerezte Kentriko Zagori önkormányzatának a görög állammal és a szociális biztonsági szervezetekkel szemben fennálló tartozásait, az Unióval szemben fennálló tartozásait viszont nem.

- 34 Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság által előterjesztett harmadik és negyedik kérdés nem a felszámolt önkormányzati vállalkozás jogutódlásával kapcsolatos nemzeti jogi szabályoknak az uniós joggal való összeegyeztethetőségére vonatkozik. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat tehát nem mutatja be a jogutódlással kapcsolatos nemzeti szabályokra vonatkozó releváns jogi hátteret, és így módon nem teszi lehetővé a Bíróság számára, hogy a kérdést előterjesztő bíróság számára az előtte folyamatban lévő konkrét jogvita megoldásához segítséget nyújtson.
- 35 A fenti megfontolások összességére tekintettel a harmadik és a negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 299. cikket és a 2052/88, a 4253/88 és a 4256/88 rendeletet úgy kell értelmezni, hogy azok olyan körülmények között, mint amelyek az alapügyben felmerültek, nem határozzák meg azokat a személyeket, amelyekkel szemben a Bizottságnak a kifizetett támogatások visszatérítéséről szóló és végrehajtható jogi aktusnak minősülő határozata alapján végrehajtási eljárás indítható. A nemzeti jognak kell e személyeket az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvének tiszteletben tartása mellett meghatározni.

A költségekről

- 36 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **Az EUMSZ 299. cikket úgy kell értelmezni, hogy e cikk nem határozza meg az Európai Bizottság azon jogi aktusainak végrehajtásához kapcsolódó keresetek elbírálására hatáskörrel rendelkező nemzeti bírósági ág megválasztását, amelyek az államoktól eltérő jogalanyokra az említett cikkel összhangban végrehajtható vagyoni kötelezettséget rónak, mivel ennek meghatározása az eljárási autonómia elve szerint a nemzeti jog alá tartozik, feltéve hogy e meghatározás nem sérti az uniós jog alkalmazását és hatékonyságát.**

A nemzeti bíróság feladata annak meghatározása, hogy az EUMSZ 299. cikkben említett valamely jogi aktus végrehajtásával kapcsolatos keresetekre vonatkozó nemzeti eljárási szabályok alkalmazására nem hátrányosan megkülönböztető módon kerül-e sor azon eljárásokhoz képest, amelyek azonos típusú nemzeti jogviták eldöntésére irányulnak, és ez olyan feltételek mellett történik-e, amelyek az említett jogi aktusokban említett összegek visszatéríttetését nem teszik nehezebbé, mint a megfelelő nemzeti jogi rendelkezések végrehajtásával kapcsolatos, összehasonlítható esetekben.

- 2) **Az EUMSZ 299. cikket, valamint a strukturális alapok feladatairól és eredményességéről, továbbá tevékenységüknek egymás között, valamint az Európai Beruházási Bank és az egyéb meglévő pénzügyi eszközök műveleteivel történő összehangolásáról szóló, 1988. június 24-i 2052/88/EGK tanácsi rendeletet, a 2052/88 rendeletnek egyrészt a különböző strukturális alapok tevékenységeinek egymás között, másrészt az Európai Beruházási Bank és az egyéb meglévő pénzügyi eszközök műveleteivel történő összehangolása tekintetében történő végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló, 1988. december 19-i 4253/88/EGK tanácsi rendeletet és az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalap (EMOGA) Orientációs Részlege tekintetében a 2052/88 rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló, 1988. december 19-i 4256/88/EGK tanácsi rendeletet**

úgy kell értelmezni, hogy azok olyan körülmények között, mint amelyek az alapügyben felmerültek, nem határozzák meg azokat a személyeket, amelyekkel szemben a Bizottságnak a kifizetett támogatások visszatérítéséről szóló és végrehajtható jogi aktusnak minősülő határozata alapján végrehajtási eljárás indítható.

A nemzeti jognak kell e személyeket az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvének tiszteletben tartása mellett meghatároznia.

Aláírások